

Til **Landbruks- og matdepartementet**

Dato: 15/02/2026

HØRINGSINNSPILL

Innspill til Landbruks- og matdepartementet

Norsk Bonde- og Småbrukarlag takker for muligheten til å gi innspill til høring av rekrutteringskvote for kumelk i Troms og Finnmark.

Organisasjonen støtter målsettingen om å styrke produksjonsmiljøet og rekrutteringen i de to nordligste fylkene. Samtidig mener vi at slik forslaget nå er utformet, er regelverket for strengt til at de politiske målene om økt bosetting, styrket produksjonsmiljø og økt volum faktisk kan nås.

Begrensning knyttet til eksisterende grunnkvote

Forslaget om at: «kvote ikke kan selges dersom det ligger grunnkvote til søkers landbrukseiendom, eller dersom søker har disponert grunnkvote i løpet av de tre siste kvoteårene», vil i praksis utelukke eierskifte og produksjonsopprettholdelse fra ordningen.

Dette svekker måloppnåelsen. Generasjonsskifter og eiendomsoverdragelser er helt sentralt for rekruttering i landbruket. Dersom disse faller utenfor ordningen, mister man et av de viktigste virkemidlene for å sikre en videre drift.

Vi foreslår derfor følgende justering i ordlyden: «... med mindre overdragelse/erwerb av landbrukseiendom og/eller kvote har funnet sted i løpet av det siste året.»

Dette vil gjøre ordningen mer treffsikker uten at det blir helt åpent for *alle* å søke.

Søknadsfrist

Søknadsfristen 1. april legger betydelige begrensninger på hvem som i realiteten kan benytte seg av ordningen. Dette henger tett sammen med at ordningen slik den nå er utformet i hovedsak retter seg mot helt nye etableringer.

I praksis skjer mange eierskifter ved årsskifte, ved telledato på høsten eller løpende gjennom året

Foreslått innretning kan føre til at produsenter må vente lenge før de får tilgang til ordningen. For unge bønder i investeringsfase er dette krevende.

Utvidet prioriteringsgruppe

Slik ordningen nå er formulert, er den i hovedsak rettet mot helt nye etableringer. Det er positivt, men vi tviler på om det er realistisk. Det er et betydelig antall nybygg som må realiseres for å nå målet om 4 millioner liter. Da er det avgjørende at følgende prioriteres dersom ikke all kvote tildeles rene nyetableringer:

- nye drivere som overtar eksisterende bruk
- små og mellomstore bruk med båsfjøs som må investere i løsdrift

Uten en slik prioritering kan vi risikerer vi følgende scenario at to-tre nye bruk etableres, samtidig som to-tre bruk med båsfjøs avvikles.

Da har man ikke styrket produksjonsmiljøet, man at det blir på samme nivå eller netto svekket det.

Rekruttering handler ikke bare om å starte nytt. Det handler også om å gi eksisterende, unge produsenter mulighet til å bygge bærekraftig drift og utvikle gården de allerede har tatt ansvar for.

En ordning som kun åpner for nyetableringer, vil ikke være tilstrekkelig for å nå målsettingen om 4 millioner liter. Skal volumet økes i Troms og Finnmark, må både nye og eksisterende produsenter gis reelle utviklingsmuligheter.

Med vennlig hilsen,

Anders Bakke Klemoen, Generalsekretær

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Elektronisk godkjent, uten underskrift